

89. Perjantaina 14 päivänä kesäkuuta 1996

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Lähetekeskustelu

1) Lakialoite laiksi valtion velanoton rajoittamisesta 2603

Lakialoite 28/1996 vp (Kari Kantalainen /kok ym.)

2) Lakialoite luonnonsuojelulaiksi 2611

Lakialoite 29/1996 vp (Esa Lahtela /sd ym.)

3) Lakialoite laiksi veronkantolain 12 d §:n muuttamisesta 2612

Lakialoite 30/1996 vp (Sinikka Hurskainen /sd ym.)

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Anttila S-L. sekä edustajat Aho, Ala-Nissilä, Alaranta, Andersson J., Aula, Bryggare, Halonen, Juhantalo, Kankaanieniemi, Karjula, Kiljunen, Kiviniemi, Korkea-aho, Kääriäinen, Laitinen, Lamminen, Lipponen, Lämsä, Löy, Manninen, Ojala R., Paasilinna, Pekkarinen, Pesälä, Ranta-Muotio, Rehn, Saapunki, Saari, Siimes, Soininvaara, Suhola, Taina, Tiilikainen, Vehviläinen, Vihriälä, Viitamies ja Viitanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Tiilikainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä yksityisasioiden vuoksi edustajat Aho, Ala-Nissilä, Alaranta, J. Andersson, S-L. Anttila, Aula, Bryggare, Juhantalo, Kankaanieniemi, Karjula, Kiviniemi, Korkea-aho, Kääriäinen, Laitinen, Lämsä, Manninen, R. Ojala, Pekkarinen, Ranta-Muotio, Rehn, Saari, Soininvaara, Suhola, Vehviläinen, Vihriälä ja Viitanen sekä tämän kuun 18 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Halonen.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 92—95.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 346, 352, 355, 360—362, 364—366, 368 ja 373. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Lakialoite laiksi valtion velanoton rajoittamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 28/1996 vp (Kari Kantalainen /kok ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. T a k k u l a : Arvoisa rouva puhemies! Näin kun piikki paikalta pääsee puhumaan ed. Kantalaisen aloitteesta, ajattelin tehdä sen ihan lyhyesti täältä puhujakorokkeelta käsin.

Ed. Kantalainen lähtee tässä lakialoitteessa siitä, että valtion velanotto tulisi rajata lailla niin, että yli 500:aa miljardia ei velkaa saisi ottaa. Hänellä on tässä lisäksi kymmenen muuta allekirjoittajaa. Viime kerralla jo, kun tästä keskustelimme, myös ed. Tiuri ilmoittautui tämän kannattajaksi. Kysymyksessä ei ole mikään likainen tusina, vaan tässä ovat aivan oikealla asialla nämä edustajat, kantavat huolta siitä, että valtiontalous todellakin saataisiin tervehdytetyksi.

Mutta ensimmäinen kysymys, mikä nousee esille, on se, onko näin, että nyt usko hallituksen velanhoitamiskykyyn on jo hiipunut ja näin ollen tarvitaan tällainen lisälaki, minkä avulla selkeästi valtion velka saataisiin rajattua, vai onko niin, että kun hallituksen sisältäpäin allekirjoittajat ovat päässeet seuraamaan hallituksen tapaa hoitaa velkaantumista, usko on siinä vaiheessa hiipunut.

Kaiken kaikkiaan tämä ed. Kari Kantalaisen lakialoite on minusta hyvä ja oikean suuntainen. Nyt tarvitaan siis selkeitä toimia sen puolesta, että valtion velkaantuminen saadaan kuriin.

Ainut seikka, mikä tässä nyt herättää kysymyksen, on se, että kun tullaan 500 miljardin rajalle, niin onko sen jälkeen selvää se, millä tavalla valtion velkaa aletaan määrittää. Onko kysymys sitten valtion konsernivelasta vai budjettiin merkitystä velasta ja onko niin, että perustetaan ulkopuolisia toimijoita, joille voidaan ottaa velkaa?

Lähtökohtaisena ajatuksena tällaisessa velan kuriin saattamisessa on se, että sen, minkä puolesta pitäisi toimia, pitäisi näkyä myös hallituksen toiminnassa niin, ettei näiden selkärankaisen kahdenoista tarvitsisi lähteä sitä hallitusrintaman sisältä käsin peräänkuuluttamaan. Mutta tiedän ed. Kantalaisen periaatteen mieheksi ja mieheksi, joka kantaa huolta valtiontalouden tervehdyttämisestä, ja siinä suhteessa ymmärrän tämän aloitteen. Omalta osaltani olen valmis sitä myös pienin varauksin tukemaan. Tässähän kannetaan huolta siitä, että tulevaisuudessa meidän lapsemme ja nuoremme eivät olisi tämän kohtuuttoman syömävelan maksajia, velan, mitä hallitus tälläkin hetkellä ottaa miljardi per viikko suurin piirtein.

Arvoisa puhemies! Ed. Kantalaisen lakialoite

on oikean suuntainen. Pelkään vain, että se on riittämätön ja sitä kierretään. Ed. Kantalainen tuntee sisältä käsin sen, millä tavalla valtiovarainministeriötä hoidetaan ja millä tavalla velkaantuminen siellä on tapahtunut. Sen vuoksi minä näen, että tämä uusien edustajien allekirjoittama aloite on tehty tosimelellä ja tässä kannetaan todellista huolta siitä, että meidän valtiontaloutemme saataisiin tervehdytetyksi ja sitä kautta myös työttömyysongelma asianmukaiseen hoitoon, siihen hoitoon, mihin myös hallitusohjelma tähtää.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En voi mitään sille, että näin ed. Takkulan silmäkulmassa pienen veitikan. Tuollaisen Lapin miehen silmäkulmassa veitikkaa on vaikea huomata, mutta kun sitä on katselut pitempään, niin on tottunut. Ei tämä ole, ed. Takkula, mikään uskonasia. Niin kuin edellisessä istunnossa sanoin, ei valtiota voida lailla määrätä lakkaamaan köyhtymästä eikä rikastumisesta alkuun. Lailla ei tässä asiassa ole mitään tekemistä.

Toinen asia on vielä se, että vaikka me hyväksyisimme heti tällaisen lain täällä, siinä vaiheessa kun yhteiskunta tarvitsee lisää velkaa, se tekee uuden lain, jolla se kumoo tämän lain. Ei yhteiskunta, eduskunta, voi kieltää itseään tekemästä uusia lakeja, toisin sanoen mitään ehdottomasti ja pysyvästi, niin kuin jokin EU-jäsenyyden sanotaan olevan pysyvää. Me teemme täällä lakeja sen mukaan, kuinka köyhyys kehittyy tai laskee. Toisin sanoen tämä lakialoite on hyvä keskustelun aihe, mutta sillä ei ole käytännössä mitään merkitystä muuten, valitettavasti.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Takkula sanoi äsken, että hän puhuu täältä puhujakorokkeelta käsin. Verbaalisesti minä havaitsin hänen itseään ilmaisevan eikä niinkään käsin.

Maailmantaloudessa on siirrytty uuteen aika-kauteen, jossa vanhat käyttäytymismallit eivät enää päde. Tunnusomaista on inflaation talttumisen ja siirtyminen positiiviseen reaalikorkoon. Virheratkaisuja ei enää voida oikaista inflaatiolla, kuten oli aiemmin. Valtiomme velkaantumismuutos on saatava hallintaan. Kustannustietoisuuden lisäämiseksi eduskunnalle olisi valtion budjetin esittelyn yhteydessä eriteltävä vähintään pääluokittain, mikä määrä rahaa ja mitkä määrärahat on budjetissa jo sidottu voimassa olevalla lainsäädännöllä. Oletan, että näin saa-

taisiin lisää realismia eduskuntakeskusteluun etenkin, jos vielä saadaan eduskunta ymmärtämään, että jos markan on käyttänyt asiaan A, sitä ei voi enää käyttää asiaan B.

Menojen rajoituslain piiriin olisi saatava myös budjetin ulkopuoliset rahastot. Valtiontalouden tarkastusvirasto on viime vuoden tarkastuskertomuksessaan puuttunut hallituksen lakiesityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin. Kertomuksessa todetaan muun muassa seuraavaa:

”Hallituksen tekemiin lakiesityksiin tulisi aina sisältyä selvitys esitysten taloudellisista vaikutuksista. -- Taloudelliset vaikutusarviot eivät keskimäärin ole tarjonneet eduskunnan päätöksenteon tueksi riittävän hyvää tietopohjaa.

Vaikutusten lähinnä sanalliset kuvailut ovat olleet varsin niukkoja, yleisiä ja esitystavaltaan hajanaisia --.

Vaikutusarvioiden ongelma on osittain ollut siinä, että vaikutuksista on keskusteltu tai niitä on mietitty, mutta jälkiä tästä ei ole näkynyt itse lakiesityksessä. Varsinkin valmistelussa, jossa on ollut tavoitteena neuvotteluihin saavuttaa yhteisymmärrys eri intressipiirien kanssa, ovat kirjalliset perustelut saattaneet jäädä vähiin --.

Kun palaute on ollut vähäistä, ei vaikutusarvion heikko taso ole muodostunut sen paremmin yksittäiselle valmistelijalle kuin kenellekään muullekaan erityiseksi ongelmaksi. Arviointivirheiden seurausten on myös katsottu häviävän talousarviossa suurten kehysten sisälle. Vastuu esitysten taloudellisista vaikutuksista ei siten ole ollut riittävän konkreettista. Nimenomaan taloudellisiin vaikutusarvioihin kohdistuvaa valvontaa ja palautetta olisikin tehostettava eri tasoilla.”

Näin siis valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksessa, aika vakavaa tekstiä. Uskokaa tai älkää, teemme täällä päätöksiä, joiden taloudellisia vaikutuksia ei ole kunnolla arvioitu. Menokatto pakottaisi nykyistä parempaan arviointiin. Ed. Kantalaisen aloite edustaa terveen järjen ja, lainatakseni englantilaista eetikkoa sir Douglas Blackia, perheenemännän logiikkaa: Katsotaan, paljonko rahaa kukkarossa on, ja toimitaan sen mukaisesti.

On turha puhua aloitteesta köyhien kuristamisaloitteena, niin kuin joku viime kerralla teki. Ei perheessäkään ketään jätetä niukkojen voimavarojen aikoina meidän kulttuurissamme heitteille, kaikki hoidetaan. Suomalaisessa yhteiskunnassa on aika erottaa toisistaan tarpeet, toiveet ja odotukset. Nyt ne on sekoitettu keskenään. Suu on pantava säkkiä myöten. Poliittises-

ti luodut odotukset saavutetuiksi käsitettyine etuineen ovat johtaneet käytäntöihin, joissa valtio kantaa jopa spekulatiivisetkin riskit. Tämä vaikuttaa yritysten ja yksilöiden riskikäyttäytymiseen. Syvälle yhteiskunnan rakenteisiin ja kansalaisten asenteisiin syöpyneiden vinoutumien korjaaminen on erittäin vaikeata.

Olemme viime päivinä keskustellessamme täällä muun muassa eilen pelastusliiveistä tai pelastuslaitteista veneisiin havainneet juuri sen, että ihmiset odottavat, että yhteiskunta huolehtii ihan kaikesta, itse ei tarvitse mistään välittää, voi vain heittäytyä yhteiskunnan holhottavaksi.

Aloitteesta viime kerralla keskusteltaessa peräänkuulutettiin lisävelanottopäätösten sitomista korkeisiin määränemmistöihin, jolloin lisämarkka velkaa vaatisi laajan parlamentaarisen tuen. Mikään ei estä säännösten kehittämistä tähän suuntaan vaikkapa valiokuntakäsittelyssä. Tiedän toki, että tällainen ei ole ollut eduskunnassa tapana, mutta mikään kai ei estä eduskuntaa muuttamasta toimintakulttuuriaan. Viime kerralla keskusteltaessa peräänkuulutettiin myös syyllisiä valtion velkaantumiseen. Mielestäni nyt ei ole syyllisten etsimisen aika, vaan nyt on tekojen ja asiantilan korjaamisen aika.

Ed. Gustafsson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kokkonen on allekirjoittanut sinällään tärkeän aloitteen, jonka ed. Kantalainen on tehnyt. Minua nyt häiritsee perheenemännän logiikan ottaminen tähän erityisesti sen takia, että nimenomaan eduskunnassa hyvin tiedämme, että kansantaloutta ei kuitenkaan voida ihan samoin periaattein hoitaa kuin kotitalouksia. Eniten minua ehkä tässä sinällään tärkeässä aloitteessa häiritsee se, että lain perusteluissa on todettu, että ”jos velkaantumista ei saada nopeasti katkaistuksi, ei myöskään työttömyyden puolittaminen tule onnistumaan”. Itse kuitenkin näen sillä tavalla, että tärkeintä on työttömyyden puolittaminen ja sitä kautta myös saamme valtion velan kehityksen hallintaan. Laskentatavoista riippuen suurtyöttömyys maksaa veronmaksajille 30—50 miljardia markkaa vuodessa, ja nimenomaan tehokkaat toimet työllisyydessä merkitsevät sitä, että tämän tyypistä vähän niin kuin sosialistista suunnitelmatalouden yhtä osahaaraa ei käytännössä kuitenkaan tarvittaisi. Ymmärrän, että tällä on tärkeä asenteellinen merkitys, ja sen vuoksi pidän ed. Kantalaisen aloitetta enemmänkin keskustelun avauksena kuin sinällään aivan toteutettavana ehdotuksena.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Katson, että kansantaloutta voitaisiin pitkälti hoitaa perheenemännän logiikan mukaan. Ei otettaisi syömävelkaa enempää kuin kohtuullisella aikavälillä nähtävissä oleva kantokyyky mahdollistaa.

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Viikko sitten, kun tämä keskustelu alkoi, sanoin, että tämä muistuttaa yhdysvaltalaisista esitystä. Siellähän itse asiassa republikaanit, jotka tietysti kokoomuslaisten allekirjoittajien sydäntä lähellä ovat täällä Suomessa, yrittivät saada korkeita määräenemmistöjä velanottoon. Ei kenellekään tullut uniinkaan tällaista, että pannaan jokin miljardimääräinen katto ja sitten ikään kuin kuvitellaan, että se pitää. Ed. Aittoniemi jo viittasi siihen, että se ei ole oikea ratkaisu.

Jos tällainen halutaan, tietysti tehdään velanotto päätökset niin suuria määräenemmistöjä vaativiksi, että voidaan olla jotakuinkin vakuutuneita, että ne ovat välttämättömiä toimenpiteitä. Ongelmahan on huolimaton velkaantuminen, joka varsinkin Ahon hallituksen aikana lähti käyntiin. Lipposen hallitushan on yrittänyt panna kuriin tätä asiaa.

Arvoisa puhemies! Silloin kun tuo yhdysvaltalainen lakialoite tuli tietoon, vihreä eduskuntaryhmä pyysi tietopalvelun kautta ja sai tekstit, ja kun me totesimme, että menettely ei meidän oloihimme aivan sovi, mehän teimme lakialoitteen edellisen eduskunnan aikana nimenomaan Pekasen työllisyystyöryhmän esitysten mukaisesti ja tarjosimme sitä silloiselle valtiovarainministerille Viinaselle, joka suhtautui asiaan valitettavan kylmäkiskoisesti. Ei valtiovarainministeri Viinanen ollut kiinnostunut tällaisesta yrityksestä.

Mitä tulee perheenemäntälogiikkaan, niin ei kai kokoomuksella kannattajissaan ole perheenemäntiä, jotka miljardeilla pelaavat. Tämän ongelmahan on, että katto on 500 miljardia markkaa ja sitten vasta aletaan rajoittaa velanottoa. Kyllä velanotto pitää saada kymmenenteen osaan tästä aloitteen mukaisesta katosta.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Nikula jo viittasi siihen, että Yhdysvalloissa republikaaninen puolue on jo usean vuoden ajan ajanut tämän kaltaista lainsäädäntöä. Vielä tähän tarkennuksena sanoisin sen, että ennen kaikkea republikaanisessa puolueessa puolueen oikeistosiipi on ollut se moottori, joka on käyttänyt valtion velkaantumista aseena nykyisen presidentin hallintoa vastaan.

Mitä tulee Suomen tilanteeseen, meidän on ehkä syytä myös miettiä, mitä olisi tapahtunut, jos tällainen lainsäädäntö olisi ollut voimassa tilanteessa, jossa Suomi ajautui lamaan ja jossa Ahon hallituksen toimenpitein lamaa ja työttömyyttä vielä syvennettiin. Olisi ollut varmaankin seurauksena se, että sosiaaliturvaa olisi leikattu vielä enemmän ja tuntuvammin, kuin nyt on tehty.

Sanoisin vielä, että se ero, mikä tällä aloitteella on ulkomaisiin esimerkkeihin nähden, on se, että ulkomailla useimmiten lakialoitteet ja niissä olevat rahamäärät ovat velanoton osalta olleet pienemmät kuin valtion silloinen velkatilanne. Tässä ed. Kantalaisen aloitteessahan tilanne on päinvastoin eli puhutaan 500 miljardista markasta.

Ed. E l o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä olen huolestuneena seurannut tätä keskustelua Suomessa kansantaloudesta. Lähtökohtana monilla näyttää olevan se, että mahdollisimman suurilla leikkauksilla päästään kansantaloudesta tasapainoon. Kuitenkin kansantalous, niin kuin me tiedämme, on dynamiinen kokonaisuus, ja vaikka nyt on vähän halveksivastikin sanottu, että ei pidä puhua dynamiikasta niin paljon, niin totta kai on sillä tavalla, että esimerkiksi verotus ylittää jossakin vaiheessa kipurajan ja silloin se alkaa tuottaa valtiolle entistä vähemmän.

Leikkaukset saattavat aiheuttaa sen, että kulutuskysyntä tuleekin paljon arvioitua alemmaksi, mikä taas vaikuttaa työllisyyteen. Kyllähän tosiasia on se, että jos työttömyyttä ei saada kuriin, valtion velkaongelma ei ratkea. Minusta se on yksinkertainen lähtökohta. Silloin tulee mukaan tämä dynamiikka, mahdollisimman suuri kasvu, sen vaikutus kysyntään ja sitä kautta työllisyyteen.

Esimerkiksi kun vertaa Suomessa viimeksi suoritettuja leikkauksia kansantalouden kokoon, niin kyllähän me olemme leikanneet, ja minun mielestäni kansantaloudellisesti ihan vääristä kohdista, kun olemme leikanneet pieni- ja keskituloisilta. Ehdottomasti jos ja kun nyt yksityisiltä kansalaisilta leikataan, pitää leikata suurituloisilta, jotka tähän asti ovat pystyneet säästämään. Kun esimerkiksi valtiovarainministeri Iiro Viinanen sanoi, että ei verohelpotuksia, koska ihmiset vain säästävät, niin kyllä minä pyydän kaikkia kansanedustajia tutustumaan tämän päivän arkitilanteeseen pieni- ja keskituloisten ihmisten kohdalta, joitten jokainen markka menee kulutukseen.

Rouva puhemies! Sen takia toivon, etteivät nämä leikkauspuheet saisi ihan niin suurta huomiota. Leikkaamalla esimerkiksi 50 miljardia markkaa talous muka olisikin kunnossa. Näin yksinkertaisesti asia ei ole!

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Minusta ed. Kantalaisen ym. aloite on tarkoitukseltaan varmaan erinomaisen hyvä kiinnittäessään huomiota terveeseen ja vastuulliseen talouteen.

Äskeiseen keskusteluun viitaten itse kyllä kannatan ed. Kokkosen tavoin perheenemännän logiikkaa. Olen 50 vuotta elänyt ja pärjännyt erinomaisesti omassa taloudessani perheenemännän logiikalla. Olen myös johtanut eräitä järjestöjä ja huomannut, että sielläkin pärjää oikein erinomaisesti perheenemännän logiikalla. Olen huomannut, että ne, jotka näitä hienompia talouden teorioita käyttävät, joutuivat 80- ja 90-luvuilla erinomaisiin vaikeuksiin. Sinänsä on täysin väärä käsitys, että kansantaloudessa eivät pätsisi samat terveen talouden säännöt kuin yksityistaloudessa.

Ehkä meidän tämänhetkiset talousvaikeutemme ja muutkin vaikeutemme johtuvatkin siitä, että muun muassa kansanedustajat virheellisesti ovat kuvitelleet, että kansantaloudessa pätevätkin jotkin muut, miellyttävämmät säännöt.

Terve järki tietenkin on sitä, että tulot ja menot ovat tasapainossa ja ehkä katsotaan ensin niitä tuloja, mihin on varaa, ja sen jälkeen menoja. Ongelma julkisessa taloudessa on se, että velan ottaminen ja verojen korottaminen on hyvin helppo tapa poliitikkojen paeta vastuuta. Itse asiassa velkaa ottamalla ja veroja korottamalla paikataan niitä virheitä, joita on politiikassa tehty. On annettu sellaisia lupauksia, joihin senhetkiset yhteiskunnan resurssit eivät riittä, ja silloin sopii vain ottaa kansalaisilta lisää rahaa tai ottaa velkaa. Sen sijaan hyvin herkästi vielä siinä tilanteessa, kun talous on epätasapainossa, keskustellaan leikkaamisesta, eli tietysti se leikkauskeskustelun vältettäisiin kokonaan, jos pidettäisiin alun perin menot ja tulot tasapainossa.

Meidän ongelmamme taloudessa ei tietenkään ole mikään leikkaaminen, vaan holtiton menojen lisäys, jonka takia on jouduttu tähän erittäin paljon energiaa kuluttavaan leikkauskeskusteluun. On tietenkin kansalaisten kannalta hyvin ymmärrettävää, että he ovat täysin närkästyksissään ja vihoissaan poliitikoille, jotka ovat antaneet katteettomia etuja, joita kansantalous ei pysty kustantamaan. Siinä mielessä kaikki kritiikki leikkauspäätöksiä vastaan on tietysti täy-

sin aiheellista. Mutta perimmäinen syyhän on se, että kun näitä päätöksiä on aikanaan tehty, on jaettu sellaisia lupauksia, joita ei pystytä nyt lunastamaan. Onko niitä tehty tyhmyydessä vai vastuuttomuudessa vai missä hyvänsä, varmaan erilaisia syitä löytyy.

Ennen kaikkea kysymyksen tässä on siitä, että politiikassa kuvitellaan, ettei ole vastuuta tai voidaan jotenkin päästä vastuusta. Yksityisessä arkielämässähän me joudumme kohtaamaan aika lailla vastuita, vaikka yritämme unohtaa, että itse asiassa niitä samoja vastuita joudutaan myös julkisessa taloudessa kohtaamaan.

Velanottoa ei varmasti teknisesti voi ihan sillä tavalla rajoittaa, kuin tässä aloitteessa esitetään. Niin kuin esimerkiksi ed. Nikula sanoi, on parempi tehdä se niin, että velan ottaminen olisi vaikeampaa eli sen pitäisi tapahtua vaikeutetussa lainsäätämisyjärjestyksessä. Sehän olisi siinäkin mielessä ihan oikein, että niin kuin tiedetään, säästöissä tähän vaikeutettuun lainsäätämisyjärjestykseen joudutaan. Tosin tällä hetkellä ehkä siinäkin suhteessa perusoikeusuudistuksen jälkeen on päästy aika järkevään tilanteeseen.

Mutta ehkä toinen puoli, josta pitäisi yhtä paljon keskustella tai ehkä enemmän, on verot. Nythän voisi melkein sanoa, että verotus monen kansalaisen osalta on laillistettua ryöstöä. Eli kun me olemme kovasti huolissamme leikkauksista ja kansalaisten perusoikeuksista ja erityisesti kunnioitetaan omistusoikeutta ja on tehty erittäin vaikeaksi siihen puuttuminen, kansalaisten tuloihin puuttuminenhan on hyvin helppoa. Eduskunta voi säätää lakeja, joissa ei ole mitään ylärajaa siinä mielessä, mikä on kohtuullista ja mikä todella laillistettua ryöstöä.

Verojen ja veroluontoisten maksujen korottaminen on liian helppoa, ja itse asiassa varmasti tarvittaisiin vähintään yhtä hyvin kuin velan tekemistä vaikeammaksi lainsäädäntöjärjestystä muuttamalla myös vaikeutettua lainsäädäntöjärjestystä verojen korottamiseen tai ainakin niiden korottamiseen jonkin kohtuullisen rajan yläpuolelle.

Nämähän eivät ole pelkästään valtionaloudellisia seikkoja, niin kuin hyvin helposti puhutaan, vaan on ihan selvä, että jos julkista taloutta hoidetaan leväperäisesti, se heijastuu kansantalouteenkin varsinkin tällaisessa maassa, jossa julkinen talous on niin suuri osa. On ihan selvä, että esimerkiksi holtiton verojen lisääminen on yksi suuri syy koko kansantalouden vaikeuksiin ja myös työttömyyteen. Nämä syy-yhteydet pitäisi nähdä.

On valitettavaa, jos poliitikot eivät niitä näe vaan kuvittelevat, että jotkin eduskunnasta ja poliitikasta irralliset syyt ovat johtaneet meidät 90-luvun kriisiin. Syylliset löytyvät siitä talouspolitiikasta, jota 70- ja erityisesti 80-luvulla Suomessa on harjoitettu. Syitä on varmasti yritys- ja elinkeinoelämässä mutta vielä enemmän politiikoissa, joilla olisi ollut valta myös puuttua siihen kasinotalouteen ja muihin epäterveisiin ilmiöihin, joita 80-luvulla tapahtui. Ei ollut viisautta tai rohkeutta sitä tehdä. Se on valitettavaa. Nyt kärsimme kaikki näistä seurauksista.

Itse pyysin tämän puheenvuoron sen takia, että todellakin olen sitä mieltä, että tervettä taloutta tarvitaan. Tarvitaan maalaisjärkeä tai perheenemännän taloutta, koska on ihan selvä, että kaikkein eniten julkisen talouden heikkouksista ja heikosta valtiosta kärsivät kaikkein vähäosaisimmat, koska he tarvitsevat useammin valtion apua kuin ne kansalaiset, jotka ominkin voimin voivat hyvin tulla toimeen.

Ed. Tiilikainen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. S a l o : Arvoisa rouva puhemies! Laki-aloite valtion velanoton rajaamiseksi 500 miljardiin markkaan on osaltaan perusteltu, mutta perusteet siihen olisi pitänyt myös voida asettaa. Nimitäin kun vuonna 93 on käyty keskustelua valtion velasta, on päädytty siihen, että se voisi olla 360 miljardia ja sen jälkeen ei enää lisää velkaannuta. Tässä yhteydessä olisikin myös perusteluihin odottanut mainintaa siitä, kuinka siten eletään siihen 500 miljardiin asti ja millä siitä eteenpäin. Näkisin, että nyt pitäisi kyetä jo vuoden 97 budjettiraamit asettamaan 170 miljardin tasolle, mikä edellyttää kuitenkin 20 miljardin lisävelanoton. Näin ollen neljän vuoden aikavälillä päästäisiin siihen tilanteeseen, että saavutetaan se 500 miljardin kokonaisvelka, mutta samanaikaisesti pitäisi kyetä neljän vuoden aikana rakentamaan talousohjelma niin, että sitä velkaa päästäisiin jatkossa hoitamaan.

Työllisyyden kohenemisestä ei näytä olevan apua. Lehtitiedot kertovat, että tuonti kiihtyy, kotimaisten tuotteiden myynti heikkenee eli lisää työttömiä on odotettavissa. Näin ollen 40 miljardia työttömyyden hoitamiseen budjetissa tulee säilymään ainakin viime päivinä käytyjen keskustelujen perusteella. Samoin valtion velka on absoluuttisesti — korot ovat olemassa — hoidettava, ja näin ollen budjettivaroja olisi 170 miljar-

dia miinus 80 miljardia eli vain 90 miljardia käytettäväksi vuonna 97.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Voin mieluusti yhtyä siihen ed. Kuisman näkemykseen, että velkaantumisen paineet syntyivät pitkässä juoksussa 70- ja 80-luvuilla. Itse siihen jatkan, että ne tietyllä tavalla kasaantuivat ja aktivoituivat 80-luvun lopulla sinipunahallituksen aikana ja laukesivat Ahon hallituksen aikana. Siitä johtuu se, että velkaantuminen oli niin voimakasta Ahon hallituksen aikana.

Mutta Ahon hallituksen aikana korjattiin asiat, muurattiin uudelleen perustat, niin kuin olen sanonut. Tältä pohjalta olisi uskonut, että nykyinen hallitus olisi päätyntä huomattavasti vähäisempään velkaantumisen määrään, mutta se ei ole päässyt, koska talouspolitiikka on väärää. Talouspolitiikka on juuri sikäli väärää, että pyritään jatkuvilla leikkauksilla vähentämään velanoton tarvetta eikä huomata sitä, että mitä enemmän leikataan valtion menoja, sitä vähäisemmiksi jäävät myös valtion tulot. Mennään koko ajan alaspäin ja siitä huolimatta velkaantumisen määrä on edelleen sama. Nimenomaan juuri tästä syystä ei pitäisi, niin kuin ed. Elo sanoi, lähteä siitä, että vain leikkauksilla yhteiskunnan ja valtion taloutta kohennetaan. Pitää lähteä siitä, että pitää myös pyrkiä tuloja lisäämään, ja se merkitsee sitä, että ei lähdetä kohtuuttomiin leikkauksiin.

Rouva puhemies! Mitä tulee vielä tähän lakiin, niin mitä me tällaisia lakeja teemme! Tehdään suoraan sellainen laki, jolla päätetään, että työttömyys puolitetään. Tehdään sellainen laki. Jos asioiden hoitaminen lain tekemisellä on yhtä helppoa kuin aloitteessa uskotaan, tehdään laki työttömyyden puolittamisesta. Siinä se sitten on. Se on ehdoton, siinä ei ole mitään sanomista, se on tehtävä, taikka muuten rikotaan lakia.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Itselläni ei ole mitään perheenemännän logiikkaa vastaan, mutta viittäisin siihen, että jos perheessä jompikumpi ansaitsevista vanhemmista tai molemmat ovat työttömiä, silloin perheenemännänkin logiikalla on erittäin vaikeata tulla toimeen. Työttömyys myös makrotaloudessa on keskeinen asia, niin kuin on todettu. Näin ollen sen ongelman ratkaiseminen on ensisijainen. Tietysti parasta olisi aina hallituksen toimia niin, että kaikki sen toimenpiteet katsottaisiin tästä näkökulmasta, miten ne vaikuttavat työttömyyteen ja työllisyyteen.

Ed. Elo varsin hyvin viittasi siihen, että jatkuva leikkaus johtaa huonompaan talouteen, mitä ajatusta ed. Aittoniemikin kannatti, että näin tapahtuu. Itse näen myös näin. Pieni- ja keskituloisten ihmisten verojen ja veron kaltaisten maksujen pienentäminen olisi erityisen tärkeätä, koska todella he käyttävät rahansa nimenomaan sillä tavoin, että kotimarkkinakysyntä lisääntyy, mitä kautta työllisyys paranee.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Haluan tässä yhteydessä todeta, että Yhdysvaltain esimerkiksi osoittaa, että tämän kaltainen katto velanotolle voidaan perustella muillakin tekijöillä kuin lamalla. Valtion menoihin kohdistettavat leikkaukset Yhdysvaltain republikaanien osalta perustellaan seuraavasti. Heillä on erityinen filosofia käytössä, jonka lähtökohtana on se, että oikeastaan sosiaaliturvaa ei tarvita lainkaan, jokainen tulokoon omillaan toimeen. Sosiaaliturva voi tulla kysymykseen vain äärimmäisen harvoissa tapauksissa. Puhun nyt kärjistetysti eräistä republikaanisen puolueen oikeistosiiven edustajista. Tämän tuloksena on todella syntynyt Yhdysvalloissa tilanne, että valtion menoja on leikattu esimerkiksi huumeohjelmien osalta, asunottomien ohjelmien osalta, teini-ikäisten seksuaalivälistusohjelmien osalta, asuntopolitiikan osalta, erilainen asuntotuki on karsittu minimiin. Kaiken kaikkiaan liittovaltion tukea niille, jotka tulevat huonommin toimeen, on eri tavoin leikattu.

Ainoa, mitä tämä suuntaus ja tämän suuntauksen filosofia on hyväksynyt velanottokattoa ajaessaan, on se, että valtion menoja voidaan lisätä silloin, kun rakennetaan lisää vankiloita, kun lisätään poliisivoimia ja kun armeijalle varataan lisää varustelumenoja.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron ed. Tiusasen puheenvuoron johdosta. Olen hänen kanssaan samaa mieltä siitä, että työttömyyden pienentäminen on a ja o, mutta tämä ei vielä sulje pois sitä, että voidaan noudattaa perheenemännän logiikkaa siinä, että vaikka joudutaan hakemaan rahaa toimeentulotukena tai jostakin muusta lähteestä, aina kuitenkin on selvittävä olemassa olevien, kukkarossa näkyvien rahojen puitteissa.

Totean edelleen, kun ed. Laakso puhui siitä, että pieni- ja keskituloisten marginaaliveroa on pienennettävä, jotta saadaan pyörät pyörimään, että valtaosa kansastahan on pieni- ja keskituloisia. Meillä on suurituloisia erittäin vähän. Siitä huolimatta meillä säästetään enemmän kuin hen-

kilömuistiin Suomenmaassa Tämä kansa on säästämässä nyt näinä päivinä itsensä hengiltä, jos niin voi sanoa.

Mitä vielä tulee USA:han ja USA:n vertailuihin, meidän sosiaaliturvamme on täysin toisenlainen, rakennettu täysin toisin kuin USA:ssa, eli minusta näitä keskusteluja ei pitäisi samassa yhteydessä käydä.

Ed. B r a x : Arvoisa puhemies! Perheenemännän logiikasta muutama sana. Oleellista ei liene valtiontaloudessa tai kansantaloudessa se, kuinka paljon velkaa on vaan mitkä ovat velan hoitokustannukset, ja varsinkin tästä näkökulmasta tänä päivänä se, kasvaako velka kohtuuttoman nopeasti niin, että se vielä nopeammin kasvattaa suhteellista hoitokustannusta. Valtiolla voi olla velkaa, jonka se itse asiassa voisi maksaa uudella velalla, jos se pysyy samana koko ajan, hoitokustannukset ovat siedettävät. Tästä kai olemme samaa mieltä. Kotitaloudet ja valtio eivät ole sama asia.

Mutta kansantaloudessa, sikäli kuin oikein ymmärrän, on kyse usein myös vauhdista, ei vain siitä, mikä on päämäärä ja mitä pitää tehdä, vaan siitä, missä aikataulussa ja millä vauhdilla. Jossakin määrin mielestäni tässä keskustelussa on unohdettu juuri se, että ihmisille syntyy sitä psykologista väärää kierrettä, johon ed. Kokkonen viittasi. Ihmiset säästävät hengiltä itsensä ikään kuin varmuuden vuoksi, kun kohta eivät enää usko, että peruskouluunkaan voi luottaa, vaan syntyvälle lapselle pitää ryhtyä säästämään pankkitilille rahaa, että saadaan hyvään koulun. Tähän ongelmaan yksi suuri syy saattaa olla nimenomaan se, että pyrkimys päästä velasta irti liian nopeasti on ilmeistä ja synnyttää pelkoa. Tästähän näkökulmastakin tällaiset tietyt ehdottomat katot johonkin vuoteen asetettuina saattavat olla itse asiassa osasy syy siihen, että tällainen vääränlainen pelon ilmapiiri syntyy.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Olen toki ed. Kokkosen kanssa täysin samaa mieltä siitä, että Yhdysvaltojen sosiaaliturvajärjestelmä on toisenlainen kuin Suomen ja että Yhdysvaltain sosiaaliturvajärjestelmää ei voi verratakaan Suomen järjestelmään, koska sitä siinä muodossa ei ole olemassa.

Mutta me aloitimme ed. Nikulan kanssa keskustelun Yhdysvaltain esimerkistä siksi, että myös ed. Kantalainen aloitteessaan viittaa Yhdysvaltoihin. Halusin vain todeta sen, että ei vain lama ja sen tuloksena tapahtunut nopea velkaan-

tuminen ole synnyttänyt keskustelua velkakaton asettamisesta, vaan myös esimerkiksi republikaanisen puolueen konservatiivisimman siiven piirissä vaikuttava filosofia, jonka mukaan sosiaaliturvasta pitää kokonaan päästä eroon, on yksi syy tällaisille aloitteille.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Aloitehan tarkoittaa sitä, että jos tällainen katto asetettaisiin, yksi elementti, jolla taloutta voidaan ohjata ja hoitaa, olisi poissa pelistä. Jos näyttäisi siltä, niin kuin tällä hetkellä näyttää, että vieläkin valtion velan kasvu ei pysähdy, se olisi auttamaton tie sosiaaliturvan purkamiselle ja tavallaan hallitsematon tie.

Sinällään aloitehan on ihan hyvä keskustelun pohja ollut salissa. Talouspolitiikkaa on ristiin rastiin käyty läpi, mutta ei tämä ongelmaa poista sinällään. Kaikkien elementtien pitää talouspolitiikassa olla käytettävissä ihan laidasta laitaan. Siinä mielessä tuntuu hassulta, että me lain säätämällä omia käsiämme sitoisimme, vähän niin kuin olisimme epäuskoisia siinä, että eduskunta voisi itse hallita tilannetta.

Sen verran pitää hallitukseen luottaa ja itseemme, että meidän pitäisi asettaa rajat, joiden yli ei mennä ja mieluummin tietysti niinpäin, että ei mennä lähellekään eli saataisiin velan kasvu jo aikaisemmin taittumaan.

Ed. Kuisma: Arvoisa puhemies! Ei minusta, niin kuin ed. Laakso sanoi, sillä, että USA:ssa on joku samanlainen aloite, voi mitätöidä asioita. Minulla oli tilaisuus taan kerran viime talvena käydä USA:ssa ja huomasin, että kyllä siellä edelleenkin on paljon asioita, jotka ovat paremmin kuin meillä, ja USA:ssa elintaso on korkeampi. En tarkoita sitä, että USA:sta tai mistään maasta meidän pitäisi apinoiden ottaa oppia. Kenties aikaisempina vuosina liikaakin eräät henkilöt ovat pyrkineet ottamaan mallia milloin mistäkin suurvallasta. Mutta ei tietenkään se, että jossain USA:ssa on joku järjestelmä, ole mikään huono asia. USA:ssa on moni asia parempi kuin meillä. Tietysti moni asia on kovin eri tavalla, jolloin tällainen keskustelu ei ole edes järkevää.

Tärkeintähän on se, että katsomme tätäkin asiaa omista lähtökohdistamme ja Suomen talouden tilanteesta emmekä pyri jollain toisarvoisella, jonkun toisen valtion toisenlaisesta poliittisesta tilanteesta syntyvällä keskustelulla leimaamaan asioita ja tavallaan estämään avointa tosiasioiden tarkastelua.

Ed. Nurmi: Arvoisa puhemies! On paljon puhuttu lakialoitteesta ehdotetusta velan katosta. Minusta lakialoite puhuu siitä, että olemme huolestuneita siitä velkamäärästä, mikä meillä on, ja velan kasvusta. On tärkeää, että me puhumme tästä, ja siinä samassa emme tietenkään voi poissulkea keskustelua työllistämisestä. Puhumme jatkuvasti vain työttömyydestä, mutta nyt voisi jo pikkuhiljaa ruveta kääntämään siihen puoleen, miten saamme työpaikkoja. Nehän ovat yleensä palveluammattien puolella.

Kyllä asia valitettavasti on niin, että totta kai kaikki pehmeät arvot ovat tärkeitä, mutta jotta voimme järjestää koulutusta, sosiaaliturvaa ym., ne liittyvät siihen, että meillä on varallisuutta. Siksi on tärkeää, että keskustelemme kuitenkin ihan selkeistä numeroista. Juuri niin kuin ed. Kuisma sanoi, kyllä pitää realistisesti todeta asiat ja on hienoa, että seurataan kansainvälisesti, mikä toisissa maissa on hyvää ja mikä huonoa, mutta meidän pitää pystyä tekemään kansallisia päätöksiä ja käyttämään omaa järkeämme. Itse kannatan maltillista, harkittua veroalea kaikille tulonsaajajapiireille.

Ed. Kokkonen: Arvoisa rouva puhemies! Toteaisin ed. Braxille vielä, että kun valtioonloudelle ei ole asetettua kattoa, niin eivät kansalaiset ole voineet siksi itselleen epäedullista ratkaisua tehdä, että säästävät itsensä hengiltä. Oletan, että kansan terve järki on jälleen kerran ollut ohjaamassa käyttäytymistä ja kuvitellaan, että nyt ei voida enää edetä samalla tavalla kuin valtio eli ottaa vain velkaa ja velkaantua määrättömästi. Kansan ajattelu on minun mielestäni tässä asiassa terveemmällä kannalla kuin päättäjien. Kansa on jälleen kerran osoittanut olevansa kypsempää kuin päättäjensä.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Tätä asiaa voitaisiin tietysti lähestyä niinkin päin, että mitä haittaisi, jos lakialoite toteutettaisiin. Me aina haemme vain sellaisia seikkoja, millä voisimme vastustaa jotakin, sanoisinko, hyvääkin lakialoitetta. Nythän on kuitenkin nähty, että Suomen rahatilanne on hunningolla, taloutemme on hunningolla ja siihen täytyy keksiä vaikka kuinkakin hullulta tuntuvia uudistuksia. Siinä mielessä kannatan lämpimästi tätä lakialoitetta.

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Oikein tarkasti ajateltuna meillä tällä hetkellä on velkakattorajajärjestelmä. Hyväksyessään Maastrichtin sopi-

muksen ja siihen sisällytetyn tavoitteen Euroopan raha- ja talousliiton kolmanteen vaiheeseen mukaan menosta Suomi hyväksyi samalla Emun kriteerit. Yksi näistä on se, että velka ei saa olla yli 60:tä prosenttia bruttokansantuotteesta. Eli käytännössä meillä on tällä hetkellä sellainen järjestelmä, jota ed. Kantalainen tavallaan omalla aloitteellaan hakee.

Tämä 60 prosenttia, joka Emu-kriteeriksi on asetettu, on ollut, sanoisin ja väittäisin velkaa keskeisempi syy siihen, että on viime vuosien aikana ja EU-jäsenyyden jälkeen suuntauduttu sosiaaliturvan leikkauksiin. Väitän, että suuri velkataakka ei ole ollut keskeisin syy siihen, että on leikattu pieni- ja keskituloisten sosiaaliturvaa, vaan se, että Suomi haluaa tulla Emu-kelpoiseksi. Tästä syystä leikkauksia on tehty ja leikkaukset on kohdistettu ennen kaikkea pieni- ja keskituloisten sosiaaliturvaan.

Ed. **B r a x** : Arvoisa rouva puhemies! Vielä ed. Kokkoselle. Luulen, että me hyvin pitkälle olemme samaa mieltä. Mutta jos asetettaisiin katto, joka on absoluuttinen, se ei ota huomioon aikaa, sitä missä vauhdissa ja mikä on järkevää suhdannepolitiikkaa, mikä on realistista, mikä on se aikataulu, millä velasta on päästävä eroon. Se saattaa johtaa siihen, että esimerkiksi tässä tilanteessa itse asiassa aloite tarkoittaisikin lisäsäästöjen tekemistä. Lisäsäästöjä loppujen lopuksi ei oikeasti voi juurikaan varmaan tehdä merkittävässä määrin puuttumatta muun muassa kuntien valtionosuuksiin. Silloin se tarkoittaa nimenomaan kouluja, terveydenhuoltoa, sosiaalisektoria, ja silloin se vääjäämättä tarkoittaa nimenomaan kotitalouksien epävarmuutta siitä, mihin voi luottaa enää sillä puolella, miltä osin pitää säästää itse. Tämä on yksi asia, joka pitää ottaa huomioon. Tämän suuremmasta erosta en usko meidän välillämme olevan kyse.

Ed. **K o k k o n e n** : Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä ed. Braxin kanssa. Uskon, että ajatuksemme ovat hyvin lähellä toistaan. Ed. Kantalaisen aloitteessahan on tällainen klausuuli, että lähdetään siitä, että tietyissä olosuhteissa voitaisiin ottaa sitten lisää velkaa. Kysymys on lähinnä juuri syömävelan rajoittamisesta.

Ed. **K a n t a l a i n e n** : Arvoisa puhemies! On todella miellyttävää, että tämä asia on herättänyt runsaasti keskustelua, ja se on yksi keskeinen tarkoituskini, että me kantaisimme huolta.

Tällä viikolla ilmestyneessä Taloustaito-lehdessä ministeri Alho kirjoittaa minun mielestäni viisaasti, kun hän kirjoittaa, että hyvinvointivaltio kestää, jos sen rahoituspohja on riittävän vahva. Sitähän mekin olemme tässä katsomassa, että meillä todella olisi mahdollisuus hoitaa asioita niin, että meillä olisi mahdollisuus vastata niihin odotuksiin ja toiveisiin, mitä ihmisillä on siitä, että meidän perusturvallisuutemme ja perustarpeemme olisivat järkevästi hoidettu. Mutta tällä velkaantumismvauhdilla, millä etenemme, tilanne käy ajan kuluessa mahdottomaksi, ja sen takia meidän täytyy näistä rakenteista keskustella.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

2) Lakialoite luonnonsuojelulaiksi

Lähetekeskustelu

Lakialoite 29/1996 vp (Esa Lahtela /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. **L a h t e l a** : Arvoisa rouva puhemies! Tämä tekemäni lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykseen 79 luonnonsuojelulain uudistamisesta ja koskee yhtä pykälää, 40 §:ää. Pykälän otsikko on "Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin".

Tässä hallituksen esityksessä 40 §:n osalta lähdetään siitä, että kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun, mutta se voidaan toimittaa poliisille ja poliisi toimittaa eläimen tutkittavaksi Eläintieteelliselle museolle, korkeakoululle tai laitokselle. Jos löytäjä tai muu haluaa vaikka täytettäväksi tämän eläimen, ympäristöpiirille annettaisiin tässä hallituksen esityksessä luvanantomahdollisuus. Eli ensin viedään poliisille, sitten poliisi toimittaa eteenpäin tutkimuslaitokselle ja kolmas taho olisi ympäristöpiiri.

Sen verran koko tästä hallituksen esityksestä sanon taustaksi, että tässähän ympäristöpiirille tehdään hirveän paljon lisätehtäviä. Samaten metsälaeista, jotka ovat rinnakkain käsittelyssä, johtuu eri säännöksistä hyvin paljon lisätehtäviä ympäristöpiireille. Itse olen nähnyt tätä lakialoitetta tehdessäni, että on aika omituinen tilanne, että muun muassa tämmöiset asiat tulevat vielä

lisää ympäristöpiireille tehtäviksi, koska tällä hetkellä tuntuu olevan siellä työpaineita. Näillä lainsäädännöillä tehdään lisää töitä jo muidenkin asioiden osalta. Lisäksi tulee vielä tämmöinen asia.

Yksinkertainen esimerkki voi kuvata, mitä tämä tarkoittaa. Luonnonsuojelulaissa on valtaisan pitkä luettelo eläimistä, kuten linnuista, ja metsästyslain puolella on nämä riistaeläimet lueteltu, ja siellä on myös joitakin rauhoitettuja eläimiä. Tässä olevat eläimet ovat näitä luonnonsuojelulain puolella olevia eläimiä. Otetaan esimerkiksi vaikka sinitiainen. Itse tällaisen keväällä satuin löytämään. Se oli lentänyt auton tuulisiini ja kuollut. Minä otin sen sinitiaisen, soitin poliisilaitokselle. Poliisilaitos voi tänä päivänä antaa sille luvan, että täytyä ihmeessä, vie täyttäjälle se lintu ja sillä siisti.

Mutta tämän uuden esityksen mukaan poliisi olisi toimittanut sen kuolinsyyn tutkimusta varten Eläintieteelliselle laitokselle, missä se olisi tutkittu. Sitten minun olisi pitänyt tehdä tämän uuden lain mukaan, jos se olisi ollut voimassa, en tiedä millainen, mutta anomus kuitenkin ympäristöpiiriin, ja ympäristöpiiri on tavallaan sivullinen taho. Se ei ole nähnyt sitä lintua, sinitiaista. Se on tutkimuslaitoksessa tutkittu. Ympäristöpiiri joutuisi ottamaan kaikki nämä tiedot poliisilta ja tutkimuslaitokselta.

Minusta tällaista byrokratiaa ei pidä tehdä tässä, vaan minun lakialoitteeni sanamuodollisesti lähtee ihan siitä, että se on selkeä ja suora hommeli, kun tällainen eläin viedään poliisille tai tehdään ilmoitus poliisille. Poliisi voi antaa, niin kuin nytkin, luvan ja harkitessaan myös jättää antamatta. Eli kun katsotaan, että on harvinaisen juttu, poliisi soittaa tutkimuslaitokselle. Jos siellä todetaan, että he tarvitsevat itse eläimen tutkimuksia varten, ei lupaa tule. Poliisi ja tutkimuslaitos voisivat antaa luvan. Minusta se on yksinkertainen juttu, eikä enää sotketa tähän ympäristöpiiriä ja tehdä lisätehtäviä sille.

Toivon, että tämä käsitellään asiallisesti valio-kunnassa ja muutettaisiin lakialoitteeni pohjalta 40 §:n muoto.

Ed. Jari K o s k i n e n : Arvoisa rouva puhe-mies! Lyhyesti, kello lähestyy kahta. Kannatan ed. Lahtelan tekemää aloitetta. Suomessa on noin 300 harrastajaa, jotka harrastavat eläinten täyttämistä. Liikenteen kasvun ja muiden ihmis-toimintojen johdosta kuolleiden eläinten luku-määrä on kasvanut. Kun taas kuolleita eläimiä ei ole saanut ottaa talteen, niin talteen kerättyjen eläinten lukumäärä on vähentynyt, ja sitä kautta myös tutkimustieto siitä, minkä takia eläimiä on kuollut, on pienentynyt. Olisi tärkeää, että mahdollisimman paljon eläimiä kerättäisiin talteen ja saataisiin tietoa, minkä takia kuolemantapauk-sia on tullut. Sen jälkeen eläimistä voitaisiin luo-vuttaa suurin osa, ellei niille ole tieteellistä käyt-töä, takaisin löytäjille ja mahdollisesti täyttäjille. Tämä on erittäin hyvä ja kannatettava lakialoite.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 3) asia.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysis-tunto on ensi maanantaina kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 14.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen